

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมที่ใช้ในพิธีพุทธาภิเษกแบบล้านนา	
ชื่อผู้เขียน	พระครูสิริสุตาทิมนต์ (ศุภชัย คำปิ่น)	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รุ่งเรืองศรี	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรามงค์วัฒนากุล	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์สมหมาย เปรมจิตต์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาค้นคว้า เพื่อรวบรวม ปรีวรต และตรวจสอบต้นฉบับวรรณกรรมที่ใช้ในพิธีพุทธาภิเษกแบบล้านนา ๓ หมวด คือ หมวดบทโวหาร จำนวน ๓ ฉบับ หมวดพระธรรมเทศนา จำนวน ๕ ฉบับ และหมวดบทสวดมนต์ จำนวน ๓ บท โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมในด้านรูปแบบและเนื้อหา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับพิธีกรรมพุทธาภิเษกแบบล้านนา

จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวม และปรีวรตต้นฉบับวรรณกรรมที่ใช้ในพิธีพุทธาภิเษกแบบล้านนา ทั้ง ๓ หมวดนั้น ทำให้ทราบว่าเป็นวรรณกรรมที่พระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีได้ใช้ขับขานในพิธีพุทธาภิเษกแบบล้านนาตั้งแต่แรกเริ่มจนจบพิธี ในด้านรูปแบบการประพันธ์ แบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะใหญ่ๆ คือวรรณกรรมที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ประเภทร้อยแก้ว ความเรียง ประเภทกาพย์ และประเภทคาถาภาษาบาลี(ฉันทลักษณ์) ส่วนเนื้อหาของวรรณกรรมนั้น โดยรวมแล้วในหมวดโวหาร และหมวดพระธรรมเทศนา เป็นการกล่าวสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแต่แรกปรารถนาพุทธภูมิ ได้รับพยากรณ์จากสำนักของพระพุทธเจ้าที่ปึงกร และบำเพ็ญพระบารมีเรื่อยมา จนกระทั่งได้สวयพระชาติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จออกไปบวชบำเพ็ญสมณธรรมจนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระธรรมเทศนาบางกัณฑ์กล่าวถึงพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ และอาราธนาพระพุทธคุณที่พระองค์ทรงปฏิบัติบำเพ็ญมานั้น ให้เข้ามาประดิษฐานอยู่ในพระพุทธรูปองค์ที่เข้าพิธีพุทธาภิเษก ส่วนความในหมวดบทสวด เป็นการกล่าวอัญเชิญเทวดา อินทร์ พรหม และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย มีพระรัตนตรัย เป็นต้น ให้มาขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้าย ป้องกันภัยอันตราย และรักษาคุ่มครองผู้ร่วมพิธี ตลอดจนคลบนันดาลให้พิธีประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับพิธีกรรมพุทธาภิเษกแบบล้านนา นั้น จากการศึกษาทำให้ทราบว่า วรรณกรรมและพิธีกรรมต่างมีความสัมพันธ์และเอื้อกันอยู่ตลอด กล่าวคือ วรรณกรรมทำหน้าที่วาทกรรมประกาศองค์คุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า และพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ วาทกรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำหน้าที่นำเสนอเรื่องราวที่ปรากฏในวรรณกรรมต่อผู้ร่วมพิธี ให้มีศรัทธาปสาทะต่อพระบรมพุทธศาสนายิ่งขึ้นไป

ในขณะที่เดียวกันพิธีกรรมก็ทำหน้าที่เป็นเครื่องเสริมให้การประกอบพิธีมีบรรยากาศแห่งความศักดิ์สิทธิ์ แม้ว่าหน้าที่ของวรรณกรรมและพิธีกรรมจะต่างกัน แต่ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการสถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดขึ้นกับพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ เพื่อให้เป็นรูปเคารพแทนองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ควรค่าแก่การกราบไหว้ ด้วยความเคารพนับถือและสักการะบูชา ประดุจดั่งพระพุทธองค์ยังทรงดำรงพระชนม์อยู่คราบนีรันดร

Thesis Title	An Analytical Study of Literatures Used in Lanna Buddhahiseka Ceremony	
Author	Prakroo Sirisutapimont (Supachai Kampan)	
Master of Arts	Lanna Language and Literature	
Examining Committee	Professor Dr. Udom Roongruangsri	Chairman
	Associate Professor Songsak Prangwatthanakun	Member
	Associate Professor Sommai Premchit	Member

Abstract

The purpose of this study is to gather, transliterate, and examine original Buddhist literary works used in ceremonies to consecrate Buddha images. Divided into three main sections, these literary works include two versions of rhetorical verses, five versions of Buddhist teachings and three chapters of mantras. This study focuses on the patterns and contents of these literary works in addition to their relationships with the rituals.

After having gathered, transliterated, and analyzed these ritualistic literary works it is found that the monks who perform the ceremonies to consecrate Buddha images use these literary works from the beginning until the end. Regarding the genres, these literary works can be divided into four types- - ancient traditional verses called *rai*, prose, verses called *kap* and mantras in Pali verses. The contents in the rhetorical verses and teachings in general deal with praises for the benevolences of the Buddha, the Dhamma, and the Sangha. In addition, there are stories of the life of the Lord Buddha beginning with his past life, birth, abdication, searching, becoming enlightened, and promulgating his teachings. Some teaching versions include the invitation of the Buddha to preside over the ceremonies and enter into the Buddha images. The contents of the mantras deal with invitation of the deities, other higher beings and the Triple Gem to ward off harmful influences, protect people who participate in the ceremonies, offer wishes for success.

It is also found that these literary works and rituals are closely related. While literary works serve as discourse that announce the sublime of the Buddha and his teachings, rituals play an important role in creating the sacredness in the ceremonies. Although their functions may be different, the literary works and rituals share the same goal, which is to consecrate the Buddha images so that they become statues representing the Buddha are that respectable, worshippable and long lasting.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University